

[Victor Gram.]

føres som hidtil under statens tilsyn og med garanti overfor den grønlandske befolkning, at den ikke under nogen form bliver udnyttet eller lades i stikken, hvis de kredse, der i øjeblikket er interesseret i grønlandske forhold, skulle tabe interessen ved et eventuelt prisfald på grønlandske produkter i lighed med det, vi kender fra tiden efter forrige verdenskrig.“

Dette forbehold er så meget mere påkrævet, som det grønlandske folk næppe har nogen klar forestilling om, hvad uhemmet privatkapitalistisk initiativ kan føre med sig. Nogen konkurrencemulighed har det grønlandske folk overhovedet ikke overfor privat dansk kapital. En ophævelse af monopolet og dermed en udlevering af det grønlandske samfund til den private kapital vil være en uforvarlig handling, overfor hvilken den grønlandske befolkning vil være hjælpeløs. Heri må årsagen søges til, at monopolet ikke uden videre kan ophæves, men under lempeligere form opretholdes indtil videre, både med hensyn til afsætning af produktion og med hensyn til forsyningen af forbrugsvarer.

Hvad Den kgl. grønlandske Handel angår, er det et rigtigt skridt at udskille den fra statsstyrelsen og gøre den til en slags selvstændigt organ med mulighed for på mere hensigtsmæssig måde at løse de opgaver, den stilles overfor i den kommende tid. Gennem handelen får staten fortsat ansvaret for den grønlandske befolknings forsyning med forbrugsvarer og erhvervsredskaber, men dog således, at der åbnes adgang for private til efterhånden at overtage handelens butikker på privat eller kooperativ basis eller — således må jeg forstå det —, hvor grundlag herfor findes, at oprette nye foretagender. Handelen får tillige nye opgave at virke som salgsorganisation for grønlandske produkter eventuelt i forbindelse med private erhvervsdrivende, som det er udtrykt i lovforslaget. Dette er nødvendiggjort bl. a. af det forhold, at der endnu ikke findes et privat erhvervsliv i Grønland. Men når dette udvikler sig ikke mindst i henhold til de foranstaltninger, som nu søges gennemført, må et samarbejde være både naturligt og ønskeligt, også fordi en samlet afsætning af produktionen har større muligheder for bedre priser.

Det styrelsesråd, som nu sættes ind i loven, vil være i stand til at tilføre handelen en overordentlig værdifuld sagkundskab på en række områder, som vil være af værdi

for den udvikling, handelen vil komme ind i i de kommende år. Men en salgsorganisation, hvortil alle produkter, som er beregnet til salg udenfor Grønland, skal afsættes, er endvidere nødvendig, når en konjunkturudligning skal opretholdes. En sådan konjunkturudligning er fortsat absolut nødvendig. Det vil ikke være forsvarligt at udsette det følsomme grønlandske erhvervsliv for verdensmarkedets til tider voldsomme prissvingninger. I lavkonjunkturer vil det let føre til, at det private initiativ svigter og grønlænderne overlades til statens omsorg. Selvstændigt vil grønlænderne ikke kunne klare sig i en sådan situation. En salgsorganisation, der i sin prisansættelse tager konjunkturpolitiske hensyn, vil have gode muligheder for at opfange de større udsving i verdensmarkedets prisdannelser og forhindre alvorlige virkninger for det grønlandske folk.

Forslaget om udøvelse af erhverv i Grønland, som på dette område supplerer forslaget om Den kgl. grønlandske Handel, giver endvidere regler for det private danske og færøske initiativs indslag i Grønlands erhvervsliv. Det sigte, som her tages, er ikke først og fremmest at give den private kapital nye erhvervsmuligheder, „men at udvikle det grønlandske erhvervsliv til gavn for det grønlandske samfund“.

som Grønlandskommissionen har udtrykt det. Private selvstændige erhvervsdrivende vil være i stand til at lære grønlænderne et moderne erhvervslivs metoder og derved fremskynde udviklingen i det grønlandske erhvervsliv. I forbindelse hermed må forslaget om oprettelse af en grønlandsk erhvervslånefond ses. Det private indslag i grønlandsk erhvervsliv kan næppe stå alene. Dels er det grønlandske erhvervsliv meget risikopræget, dels har et grønlandsk initiativ behov for kapitaltilførsel. Erhvervslånefonden får derfor til opgave at „yde kapitalindskud i og påtage sig garantier til fordel for danske, grønlandske og færøske foretagender, som på grønlandsk territorium driver eller agter at drive erhvervsvirksomhed“.

Både enkeltpersoner og selskaber kan komme i betragtning, for de første i form af lån og for de sidste i form af aktie- og andelstegning. Lovforslagets bestemmelser gør det iøvrigt muligt at udfolde en sådan kapitalinvestering i det grønlandske erhvervsliv, at betydelige fremskridt må kunne opnås i de kommende år.

De erhvervsmæssige og økonomiske for-